

4

10. října 2008

ROČNÍK 18

V ČÍSLE:

Olomoučtí odborníci se podílejí na průzkumu zaměřeném na plicní nemoci spojené s kouřením • K monografii doc. J. Millera o transformaci městských společností střední Evropy • Diskuse, názory, ohlasy

O mimořádný výstavní počín se zasloužil Nadační ústav regionální spolupráce, o. p. s., ve spolupráci s kanceláří poslance Evropského parlamentu J. Breziny, Filozofickou fakultou UP, Vědeckou knihovnou v Olomouci a dalšími partnery: od 8. 10. je v Uměleckém centru UP prezentován originál i volně přístupná maketa Portolánovského atlasu ze 16. století, který se skládá z šesti vlastních mapových listů, bohatě kolorovaných a vyrobených vysoce nákladnou technikou ruční kresby na pergamen.
(Více informací na str. 3.)

-red-, foto -tj- ▶

Univerzitní studia zahájili i nejmladší vysokoškoláci

■ Slavnostní imatrikulací v olomouckém Moravském divadle byl minulou středu zahájen druhý ročník *Univerzity dětského věku*, určený školákům ve věku od 8 do 11 let, který pro ně opět připravila Přírodovědecká fakulta UP ve spolupráci s projektem Medializace vědy (MedVěd). Studenti složili slavnostní imatrikulační slib a obdrželi vysokoškolský index.

Pro patrně nejmladší vysokoškolské studenty v republice je odborníky z PŘF UP přichystán cyklus devíti atraktivních přednášek z oblasti geoinformatiky, biologie, fyziky či matematiky a také řada her, soutěží i experimentů. Nejen tato část studia byla po loňských zkušenostech koncipována s ještě intenzivnějším úsilím o přitažlivé zprostředkování poznatků přírodních věd mladým posluchačům. Přírodovědecká fakulta chce být fakultou výzkumnou a k tomu potřebuje zapálené a nadšené mladé lidi – zvědavé a třeba i drzé, kteří si umějí klást otázky. To jsou praví přírodovědci, uvedl proděkan PŘF UP pro vědecké a výzkumné záležitosti prof. T. Opatrný.

Až do poloviny prosince tak budou děti každou středu spolu s fyziky např. hledat odpověď

na otázku, co může mít jehla společného s platební kartou, polární zář, vlaky budoucnosti nebo „chytřím“ šroubovákem; biologové jim představí srdce savce, matematici se budou bavit převážně nevážně o slavných postavách svého oboru a hodina geografie se zaměří na problematiku vzniku ostrovů. Na další přednášce si budou hrát s hlasem. V našem programu ukážeme, jaké základní vlastnosti má hlas. Formou soutěže si vyzkoušíme, jaký nejhlubší a nejvyšší tón jsme schopni vytvořit, uvedl RNDr. J. Švec, Ph.D., z Katedry experimentální fyziky PŘF UP. Geoinformatičtí studentům přiblíží zákonitosti tvorby a čtení mapy, novinkou bude odpoledne věnované kriminalistice.

Dokončení na str. 8

UP má přes 21 tisíc studentů, přesné číslo bude známo na konci října

■ K jednatřicátému říjnu, tedy po sběru dat z matricy, bude Univerzita Palackého znát přesný počet svých studentů. Současné číslo 21 176 představující stav ze září 2008 je mírně vyšší, než by si univerzita přála. Už proto, že státní rozpočet prostřednictvím MŠMT ČR bude v akademickém roce 2008/2009 financovat pouze 19 503 studentů UP. Současné číslo jsou předběžná, na některých fakultách ještě v září dobíhaly promoce a data s tím související budou do matricy teprve zahrnuta, řekl doc. M. Chráška, prorektor pro záležitosti studia a studentů UP, a dodal, že nefinancovaných 1 673 studentů aktualizace dat v matrice jistě sníží.

Jasně výsledky jsou však známy z přijímacího řízení. V akademickém roce 2008/2009 bude na UP studovat 6 403 nově přijatých studentů. Právě tolik studentů se zapalo do prvních ročníků jednotlivých fakult UP. V počtu nejsou zahrnuti studenti stomatology a zubního lékařství. Nejvíce posluchačů bylo tradičně přijato ke studiu na Filozofické fakultě.

Přestože vláda ČR schválila navýšení rozpočtu pro vysoké školy o 1 mld. a přestože v rámci vnitřního rozpočtu MŠMT ČR se hovoří o další možné miliardě, jež by mohla být investována do vysokých škol, stále není znám výsledek jednání, který by garantoval skutečný přísun financí pro vysoké školy, a stejně tak nejsou jasné možnosti jeho použití.

-map-

Ministerstvo školství připravuje další evropské projekty

■ Formou kulatého stolu proběhla na MŠMT 24. 9. veřejná prezentace dalších projektů připravovaných v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK). MŠMT připravuje v současné době celkem sedm projektů této kategorie pro terciární vzdělávání, výzkum a vývoj, další pak jsou určeny pro oblast regionálního školství. Uvedeny a diskutovány byly tři systémové projekty (též označované jako individuální projekty národní), které jsou pozorně sledovány zejména vysokými školami:

Hodnocení terciárního vzdělávání se zaměřuje na management kvality a komplexní hodnocení kvality institucí terciárního vzdělávání, zejména vysokých škol, které vyplývá z Bolonského procesu a je základem pro vytváření Evropského vysokoškolského vzdělávacího prostoru (EHEA).

Hodnocení výzkumu a vývoje je vnější a nezávislé hodnocení systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR. Výbec poprvé bude projekt sledovat podmínky osobního a odborného růstu zejména mladých vědeckých

Dokončení na str. 3

Rektor Univerzity Palackého
a děkan Filozofické fakulty Univerzity Palackého
si vás dovolují pozvat na

**slavnostní zasedání Vědecké rady UP
a Vědecké rady Filozofické fakulty UP**

konané u příležitosti
udělení čestného doktorátu

Fabiovi Roversi Monacovi,
emeritnímu rektorovi Bolognské univerzity
a spoluautorovi dokumentu
Magna Charta Universitatum.

**Slavnostní zasedání se koná 21. října 2008
v 11 hodin v Arcibiskupském paláci
Olomouckého arcibiskupství.**

Stručně

Ve dnech 7.–10. 9. proběhlo v prostorách FF UP tradiční **Kolokvium amerikanistů**. Sérii přednášek a debat věnujících se tématu *America in Motion* se účastnilo pětadvacet zástupců z různých zemí světa (na snímku E. S. Ruravack, UK Praha). Setkání každoročně organizuje UP a Česko-slovenská asociace amerických studií ve spolupráci s Velvyslanectvím USA v Praze.

I letos připravilo ESN na celý semestr řadu zajímavých kulturních, sportovních a poznávacích akcí pro zahraniční studenty na UP; jedna z prvních – **Erasmus welcome party** – proběhla 24. 9. v olomouckém S-klubu.

V rámci spolupráce Katedry sociologie a andragogiky FF a Katedry křesťanské sociální práce CMTF navštívil olomouckou univerzitu 25. 9. **F. de Singly**, profesor sociologie na Fakultě humanitních a společenských věd Sorbonny, na Université Paris Descartes a ředitel výzkumného centra Cerlis. Jeho veřejná přednáška doplněná diskusí nesla název „Mít vlastní pokoj. Ke vztahu mezi prostorem a osobní identitou“.

K prvním dnům nového akademického roku patří tradičně i **zahajovací studentská mše** v chrámu Panny Marie Sněžné. Letos jí 1. 10. celebrowal olomoucký světitel biskup J. Hrdlička za účasti více než čtyř set studentů ze všech fakult UP.

-red-, foto -tj-

Olomoučtí odborníci se podílejí na průzkumu zaměřeném na plicní nemoci spojené s kouřením

■ Několik stovek lidí z Olomouckého kraje bude během října a listopadu osloveno v rámci zdravotnické akce, která má zvýšit včasný záchyt plicních onemocnění, na jejichž vzniku se podílí kouření. Jde o screeningový program organizovaný dvěma občanskými sdruženími, a to České občanské sdružení proti chronické obstrukční nemoci (ČOPN) a Česká aliance proti chronickým respiračním onemocněním (ČARO). Činnost ČARO je koordinována a přímo podporována Světovou zdravotnickou organizací (WHO).

Kampaň Světové zdravotnické organizace se cíleně zaměřuje na nejzávažnější chronická respirační onemocnění, kam patří chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN), bronchiální astma, rakovina plic a celá řada dalších závažných nemocí. Jejich vznik má ve většině případů spojitost právě s kouřením, vysvětlil přednosta Kliniky plicních nemocí a tuberkulózy LF UP a FNO prof. V. Kolěk, DrSc., který je zároveň předsedou výboru ČARO.

Screeningová akce se zaměřuje se na detekci chronické obstrukční plicní nemoci (CHOPN). Náhodně bude vybráno několik stovek lidí, kterých se bude agentura Factum Invenio telefonicky dotazovat, zda kouří, zda trpí možnými příznaky nemoci, zda se léčí s nějakým plicním onemocněním a podobně. Na základě výsledků tohoto průzkumu budou někteří z nich pozváni na odborné vyšetření k plicním lékařům v našem kraji. Věříme, že tato akce přispěje k většímu záchytu plicních

onemocnění a především k jejich včasné léčbě, konstatoval prof. V. Kolěk.

V České republice bude akce realizována zatím pouze v Olomouckém a Ústeckém kraji.

Cílem sdružení ČOPN i ČARO je na národní úrovni výrazně zvýšit společenské povědomí o chronických neinfekčních chorobách dýchacího systému. Vznik sdružení iniciovaly Česká pneumologická a fizeologická společnost s Českou společností alergologie a klinické imunologie, které garantují léčbu nejzávažnějších chronických respiračních onemocnění. Odborné společnosti chtějí apelovat na zlepšení prevence a včasné diagnostiky u rizikové části populace s cílem zvýšit účinnost racionální léčby.

-eh-, red-

Univerzita má nového mluvčího

■ Univerzita Palackého má nového tiskového mluvčího. Stal se jím PhDr. R. Hladký, kancléř UP, k jehož stávajícím povinnostem tak přibyl kontakt s veřejností prostřednictvím sdělovacích prostředků. Děje se tak v návaznosti na změny v oddělení komunikace UP, které opustil Mgr. O. Málek.

S podněty je možno obracet se také na Mgr. R. Palašáka, pověřeného vedením oddělení komunikace UP. Kontakty jsou uvedeny na webových stránkách UP <http://www.upol.cz/nc/zpravy/aktuality>.

-rp-, -red-, foto archiv ŽUP

Krátce z Kolegia rektora UP

■ Kolegium rektora UP se 1. 10. zabývalo především těmito tématy:

O výsledcích přijímacího řízení a aktuálních počtech studentů UP hovořil doc. M. Chráška, prorektor pro záležitosti studia a studentů UP. Přesný celkový počet studentů olomoucké univerzity však bude znám z matriky studentů až k 31. 10. (viz str. 1).

JUDr. L. Lochmanová, prorektorka pro organizaci a řízení UP, hovořila o **aktualizaci Dlouhodobého záměru UP 2009 a Rozvojových programech 2009**. Aktualizaci DZ se již zabývala ekonomická komise AS UP, v brzké době se jí bude věnovat také legislativní komise AS UP, Správní a Vědecká rada UP. V neposlední řadě o ní bude jednat AS UP.

K blížící se **veletrhům vzdělávání v Bratislavě (7.–9. 10.) a Brně (21.–24. 10.)**, na něž chystá své zastoupení také UP, připojil slovo PhDr. R. Hladký, kancléř a zároveň tiskový mluvčí UP. Univerzita Palackého bude letos prezentována mj. i prostřednictvím nového snímku *Ona tančí s Olomoucí*, jenž v nedávných měsících natočil pro UP režisér O. Schmidt. (Více informací o filmu přineseme v některém z příštích čísel ŽUP)

Prohlášení Předsednictva RVŠ k přípravě rozpočtu ČR na rok 2009

■ Předsednictvo Rady vysokých škol se na svém zasedání dne 18. 9. zabývalo návrhem rozpočtu vysokých škol na rok 2009 a přijalo následující prohlášení:

Předsednictvo Rady vysokých škol se v návaznosti na usnesení Sněmu Rady VŠ ze dne 22. 5. 2008 připojuje k prohlášení České konference rektorů ze dne 4. 9. 2008, kterým bylo vyjádřeno hluboké znepokojení nad stavem přípravy rozpočtu vysokých škol na rok 2009.

Návrh rozpočtu, který připravilo v srpnu 2008 Ministerstvo financí a je v současné době projednáván vládou, je v zásadním rozporu s programovým prohlášením vlády. Přestože se ekonomika tohoto státu vyvíjí příznivě, podfinancování vysokých škol se nadále prohlubuje a navrhovaný rozpočet veřejných vysokých škol na rok 2009 je ve srovnání s rokem 2008 dokonce v absolutní hodnotě nižší o téměř 500 mil. Kč. To znamená, že v rozpočtu není nejen zohledněn vyšší počet studentů, ale ani navýšení prostředků na předpokládaný růst mezd a provozních nákladů, a dokonce je i zřejmá snaha hledat v segmentu vysokých škol prostředky pro pokrytí požadavků jiných rezortů.

Předsednictvo Rady VŠ s tímto přístupem zásadně nesouhlasí a vyzývá vládu ČR, aby navýšila rozpočet veřejných VŠ oproti stávajícímu návrhu alespoň o tři mld. Kč.

Z dlouhodobého pohledu pak Rada VŠ požaduje změny rozpočtového rámce pro veřejné VŠ, které by vedly závazně k vyrovnání rozpočtových prostředků na průměrnou evropskou úroveň (v % HDP).

Pokud vláda ČR nepředloží Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR rozpočet odrážející oprávněné požadavky vysokých škol, bude Rada VŠ považovat vzniklou situaci za krizovou a přizpůsobí tomu své další kroky.

Zdroj: <http://www.radavs.cz/>.

Námořní atlas z 16. století vystavuje Umělecké centrum UP

■ Vědecká knihovna Olomouc (VKO) spravuje téměř dva miliony knihovních jednotek, mezi nimi také unikátní Portolánový atlas J. Olivese z roku 1563. Ještě nedávno byl olomoucký exemplář v odborných kruzích v podstatě neznámý. Dnes – díky podpoře Olomouckého kraje a spolupráci VKO s Filozofickou fakultou a Nadačním ústavem regionální spolupráce – se s ním v Atriu Uměleckého centra UP může seznámit veřejnost.

Unikátní soubor námořních map, jejichž vznik je spojován s polovinou 16. století, byl „znovuobjeven“ v roce 2006, při příležitosti stěhování knih z archivu Vědecké knihovny Olomouc do jejich nových prostor. Hodnotu unikátní soubor námořních map, jejichž vznik je spojován s polovinou 16. století, byl „znovuobjeven“ v roce 2006, při příležitosti stěhování knih z archivu Vědecké knihovny Olomouc do jejich nových prostor. Hodnotu

▲ *Portolánové mapy (z italského portolani) jsou písemné námořní pokyny, zakreslují hlavně mořské pobřeží se všemi přístavy, zálivy a zátokami*

Atlas je složen ze sedmi folií – první list nese velkou větrnou růžici, za ní následuje šestice vlastních mapových listů. Po geografické stránce pokrývají tyto listy oblast Středozemního i Černého moře a zhruba severní část Atlantiku. Soubor je vyroben vysoce nákladnou, noblesní technikou ruční kresby na pergamen a vyznačuje se pestrou škálou barev. V nemalé míře se při jeho výzdobě uplatnilo stříbro i velkorysé zlatění. Mimořádnost starého svazku spočívá nejen v jeho zpracování či skvělém dochovaném stavu, ale také v osobě autora díla J. Olivese. Katalánská rodina Olivese představovala ve své době totiž rozsáhlý klan kartografů a výrobců portolánových map. Její členové působili zejména v 16. a 17. století na Baleárech (ostrov Mallorca), v Itálii (Benátky, Livorno, Messina, Neapol), Španělsku (Barcelona) i Francii (Marseille). Do dnešních dnů se od autora, jehož dílo je možné pokládat za dozvuk námořní středověké kartografie, prokazatelně dochovalo pouze

šest takových atlasů, včetně olomouckého exempláře. Mimo Vědeckou knihovnu v Olomouci přechovávají ostatní vzácné atlasy francouzská Bibliothèque Municipale de Valenciennes, španělské Museo Marítimo Barcelona, americká Hispanic Society of America v New Yorku a italská Biblioteca Ambrosiana v Miláně a Biblioteca Nazionale ve Florencii.

Kartografický fond Vědecké knihovny v Olomouci zahrnující vzácné dokumenty od 15. století do současnosti patří mezi přední mapové sbírky v ČR. Kolekce historických fondů a s nimi i starých map pochází vesměs z knihoven zrušených moravských a slezských klášterů a jezuitských kolejí. Radu cenných poznatků a informací přinesly zveřejněná rekatologizace mapové sbírky, vytvoření speciální databáze a digitální knihovny map, na niž se především v rámci projektu Zpřístupnění katalogů VKO na internetu v rámci programu Ministerstva kultury ČR Věda a výzkum (2000–2003) podílely mj. také FF a PFF UP (<http://mapy.vkol.cz>).

Výstava, kterou koncem roku 2008 doprovodí také vícejazyčná výpravná publikace s odborným popisem, potrvá do 2. 11. Všem příchozím se ke zhlédnutí nabízí jak originál portolánového atlasu, tak i možnost zalistovat si jeho věrnou maketu zhotovenou tiskem na pergamen.

-map-, foto -tj-

Zdroj: <http://dig.vkol.cz>.

Mezinárodní konference na Katedře německého jazyka PdF přispěla k výměně zkušeností

■ V pořadí již čtvrtou mezinárodní germanistickou konferencí, tentokrát s názvem „Die deutsche Sprache und Literatur im europäischen Raum“, uspořádala 4. 9. Katedra německého jazyka PdF UP. Zaznamenala bohatou účast germanistů; v jednotlivých sekcích zazněly příspěvky odborníků z celé České republiky, Spolkové republiky Německo i ze Slovenska.

S úvodními příspěvky v plénu vystoupily Dr. phil. I. Vöpel a Dr. phil. D. Schlegel ze Spolkové republiky Německo.

Ministerstvo školství...

pracovníků, analyzovat účinnost postgraduálního studia, vztahy mezi akademickou sférou a průmyslem a úroveň ochrany duševního vlastnictví. Výsledky projektu budou zahrnuty do Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 až 2015.

Podpora technických a přírodovědných oborů je širokospektrální popularizační projekt, jehož hlavním cílem je podnět růstu zájmu o techniku a přírodu-

Jednání probíhala ve třech sekcích – didaktické, lingvistické a literární, a témata byla velmi rozmanitá. Účastníci si vyměnili zkušenosti mimo jiné z oblasti uplatňování ICT ve výuce německého jazyka, navzájem se obeznámili s novými trendy a referovali o probíhajících projektech realizovaných na jejich pracovištích. Nechyběly ani referáty týkající se reálií německého jazyka.

Největší zahraniční účast měla lingvistická sekce, jejíž příspěvky spadaly do oblastí onomastiky, textové sémantiky, syntaxe, slovtvorby, frazeologie a tematiky přejatých slov. Referáty literární sekce probíhaly souběžně ve dvou liniích. Jedna byla věnována literární vědě a teorii, druhá analyzovala životy a díla konkrétních spisovatelů.

Tato konference se stává každoročním pravidelným setkáním odborníků-germanistů, kteří si rádi vyměňují zkušenosti z oblastí svých dílčích disciplín a současně využijí možnost setkání se svými zahraničními kolegy. Možnosti seznámit se s konferenčním prostředím využili i naši studenti, kteří jsou vždy velmi srdečně zváni.

Mgr. I. Dömischová, Katedra německého jazyka PdF UP, ilustrační foto archiv autorky

Dokončení ze str. 1

vědně orientované obory na vysokých školách. Projektové aktivity spočívají na třech pilířích: motivační aktivity, komunikace vědy a příprava pedagogů, které jsou přímo i nepřímo zaměřeny na skupinu potenciálních uchazečů o studium. Projekt reaguje na stále zřetelnější celoevropský nedostatek technicky a přírodovědně orientovaných odborníků.

Zdroj: TZ MŠMT, <http://www.msmt.cz/>.

Vyhlášení výběru kandidáta na proslovení přednášky významného absolventa

V roce 2008 se bude konat již 6. ročník cyklu přednášek významných absolventů UP, veřejně proslulých v oblasti vědy nebo politické, kulturní či podnikatelské sféry.

Návrh na kandidáta na proslovení přednášky může podat každý člen akademické obce UP nebo absolvent UP, a to jednotlivě, či ve spojení s jinými. Součástí návrhu je jméno a příjmení kandidáta, výčet jeho nejdůležitějších aktivit, zásluh či dosavadních ocenění a podpis navrhovatele.

Návrhy pro rok 2009 posílejte Kanceláři rektora UP do 15. října 2008.

Přednáška významného absolventa UP se řídí Statutem, který je součástí rozhodnutí rektora UP č. B3-06/14.

Katedra speciální pedagogiky Pedagogické fakulty UP
Vás srdečně zve na seminář

Reflexe studia

očíma absolventů oboru Logopedie.

Seminář je zaměřen na aktivní odbornou diskusi s absolventy studijního oboru Logopedie na PdF UP z pohledu reflexe požadavků praxe či zahraničních zkušeností. Na programu jsou vystoupení významných absolventek oboru s dlouholetou praxí z klinických logopedických i speciálněpedagogických zařízení logopedie v rámci mezinárodních mobility PdF UP v zahraničí

Seminář se 13. 10. od 9 hod. v aule PdF UP.

Další informace najdete na <http://ksp.upol.cz>.

Fakulta zdravotnických věd UP
vypisuje

výběrové řízení

na pozici studijní referent/ka/

s výhledem postupu na pozici vedoucí/ho studijního oddělení.

Fakulta FZV je osmou nejmladší fakultou UP a hledá perspektivní spolupracovníky.

Požadavky: vysokoškolské vzdělání, znalost práce na PC, komunikativnost, zodpovědnost, znalost angličtiny vítána.

Nabízíme: pracovní poměr na dobu neurčitou, příjmové pracovní prostředí, možnost uplatnění kreativního přístupu.

Předpokládaný nástup 1. 1. 2009.

Strukturovaný životopis a kopii dosaženého vzdělání zasílejte do 17. 10. 2008 na adresu: FZV UP, Ing. Alina Antoňová, tř. Svobody 8, 771 26, Olomouc.

Jubilea

Blahopřejeme!

Při příležitosti životních jubileí obdrželi v pracovně rektora UP dne 1. 10. zlaté medaile Za zásluhy o rozvoj UP prof. V. Peřínová (na snímku s prof. L. Dvořákem), prof. J. Riegerová (FTK), prof. M. Rychnovská, doc. O. Lepil, prof. O. Štěrba a RNDr. J. Kvapil (všichni PFF).

-red-, foto -tj-

Knihovna UP informuje o třech novinkách

- * 1. září uvedla Knihovna UP do provozu nový knihovní systém – ARL (Advanced Rapid Library). Toho si uživatelé mohli všimnout již při vyhledávání dokumentů v katalogu na webové stránce knihovny (<http://knihovna.upol.cz>) nebo při návštěvě Zbrojnice, Britského centra nebo některé z fakultních knihoven. Jeho funkce jsou do provozu uváděny postupně. Knihovně systém umožní zlepšit služby a zvýšit pohodlí čtenářů při vyhledávání.
- * Z šatny Ústřední knihovny bylo odstraněno linoleum a položena nová dlažba. V jedné části šatny byly zrušeny šatní skříňky a byla proměněna na místo odpočinku pro uživatele knihovny, kteří si tu budou moci přečíst nabízené noviny, povídat si s přáteli, studovat nebo se občerstvit jídlem a pitím z automatu tam umístěného.
- * Datová síť v Ústřední knihovně byla rozšířena tak, aby mohla být celá knihovna pokryta signálem bezdrátové sítě (WiFi). Prostor knihovny bude celý postupně pokryt signálem WiFi tak, jak to dovolí její finanční situace.

-dl-

SAGE a ProQuest Central – zkušební přístup

Studenti i zaměstnanci UP mají do konce října možnost pracovat s celou databází **SAGE**. Databáze obsahuje přes 500 titulů recenzovaných časopisů ze společenských věd, humanitních, přírodovědných a lékařských časopisů.

Přístup je vázán na registraci; je na adrese <http://online.sagepub.com/cgi/register?registration=FTOCT2008-25>. Přístup do databáze: <http://online.sagepub.com>.

Univerzita Palackého má po dobu dvou měsíců, tj. do 1. 12. 2008, zkušební přístup do metadatové databáze **ProQuest Central**, která navazuje na ProQuest 5000 International. ProQuest Central zpřístupňuje:

- 11 tis. odborných časopisů, z toho je přes 8 tis. časopisů v plném textu;
- plné texty 30 tis. disertačních prací – profily firem a průmyslových odvětví, tržní zprávy;
- přes 400 titulů novin, např. The Wall Street.

Adresa přístupu: <http://proquest.umi.com/login>.

-ls-

PROJEKTOVÝ SERVIS

Projektový servis Univerzity Palackého si Vás dovoluje pozvat na

Seminář k 7. rámcovému programu EU, který bude zaměřen na **specifický program Zdraví 7. RP**, **specifický program Spolupráce 7. RP**, **financování projektů 7. RP** a **nové výzvy 7. RP**

a bude realizován ve spolupráci s Technologickým centrem AV ČR.

Termín konání: 17. 10., 13.30–16.30 hod.

Místo konání: Seminární místnost SEE1, areál Přírodovědecké fakulty, Šlechtitelů 11, Olomouc.

Přednášející: K. Slavíková, TC AV ČR, J. Kinkorová, TC AV ČR, M. Pacvoň, TC AV ČR.

Registrace: V případě zájmu se registrujte prostřednictvím formuláře dostupného na www.psup.cz, a to nejpozději do **15. 10.** Vaše registrace Vám bude následně potvrzena.

Pro více informací o semináři nás neváhejte kontaktovat.

Projektový servis UP, Šlechtitelů 27, 783 71 Olomouc, tel.: 585 631 421,

fax: 585 631 401, e-mail: info@psup.cz, www.psup.cz

Knihovna UP děkuje

Knihovna UP děkuje vedení univerzity, všem vyučujícím, vědeckým pracovníkům i studentům za aktivní účast v anketě s názvem „Kde a jak hledáte odborné informace?“ Výsledky ankety, kterou na jaře uskutečnila Knihovna UP, měly pomoci při rozhodování, které informační zdroje budou v příštím roce pro UP přístupné.

Chtěli bychom touto cestou poděkovat také Katedře sociologie FF za spolupráci při tvorbě anketního lístku a Centru výpočetní techniky za vstřícný přístup při zpracování výsledků ankety pomocí software SPSS.

Na jaře jsme se obrátili na celou akademickou obec s prosbou o vyplnění dotazníků a byli jsme překvapeni, že se podařilo získat 2 056 odpovědí. Nejenže jsme dostali odpovědi na položené otázky, ale mnozí k anketnímu lístku přistupovali se snahou poradit knihovně, jak zlepšit její služby. Děkujeme za všechny podněty, které byly uváděny v otevřených otázkách, i za ty, které nám nelichotily.

Jsmo rádi, že můžeme sdělit celé akademické obci, že přání účastníků ankety nevyšla naprázdno a již dnes ji můžeme informovat

o prvních viditelných výsledcích. Po mnohásobných stížnostech, že umístění webové stránky knihovny ztěžuje přístup jak ke katalogu knihovny, tak k žádaným databázím, vedení UP rozhodlo o umístění webové stránky knihovny přímo na Portál UP. Také při novém vyjednávání celouniverzitních konsorciálních přístupů do elektronických informačních zdrojů můžeme plně využít výsledky ankety. Pro nejvíce žádanou databázi Scopus jsou dnes požadovány finance v dlouhodobém projektu UP na příští rok. Zvyšujeme informovanost o databázích ve všech částech knihovny.

Jsmo rádi, že anketa měla tak velký ohlas. Pomohla nám rozpoznat problémy a požadavky našich uživatelů a my věříme, že i oni se současně díky ní dozvěděli o elektronických zdrojích více, než někteří tušili.

Děkujeme za vynikající spolupráci, ve které bychom chtěli pokračovat, aby se nám podařilo plnit přání uživatelů našich služeb.

Podrobné vyhodnocení ankety je uveřejněno na webové stránce Knihovny UP na adrese: <http://knihovna.upol.cz>.

RNDR. D. Lošťáková, ředitelka Knihovny UP

PŘEDSTAVUJEME

Noví profesori

Na návrh vědeckých a uměleckých rad vysokých škol jmenoval prezident republiky V. Klaus 94 nových profesorů s účinností od 20. 5. 2008. Slavnostní akt se uskutečnil 19. 5. v prostorách Velké auly pražského Karolina.

Mezi novými profesory jsou také **prof. R. Halaš, Ph.D.**, z Katedry algebry a geometrie PříF UP, a **prof. P. Hradil, CSc.**, z Katedry organické chemie PříF UP.

V tomto čísle přinášíme jejich krátké portréty:

Prof. Mgr. Radomír Halaš, Dr. (1967)

Přírodovědecká fakulta UP, Katedra algebry a geometrie.

Obor: Matematika.

Vědecká a výzkumná specializace: algebra.

Je autorem/spoluautorem 81 vědeckých publikací, z toho v zahraničí 59; citovanost: 106.

Významné publikace z posledních pěti let:

Chajda, I., Halaš, R., Kühr, J.: *Semilattice structures*, Heldermann Verlag, Research Exposition Series, Lemgo (SRN), 2007, 236pp., ISBN 978-3-88538-2300 (monografie).

Halaš, R.: *The variety of lattice effect algebras generated by MV-algebras and the horizontal sum of two 3-element chains*, Studia Logica, 2008.

Chajda, R., Halaš, R., Kühr, J.: *Multiple Valued Quantum Algebras*, Algebra Universalis (2008), 28 pp., DOI 10.1007/s00012-008-2086-9.

Zatím poslední kongresovou přednášku s názvem *Commutative basic algebras and non-associative fuzzy logics* přednesl prof. R. Halaš v průběhu konference „Residuated Structures and Algebraic Logic“ (Buenos Aires, duben 2008).

Prof. R. Halaš vede jednoho postgraduálního studenta v oboru Algebra a geometrie. Přednáší algebru na Přírodovědecké fakultě UP. Je členem American Math. Society, člen redakčních rad časopisů Mat. and Inf. Quarterly a Mathematica Bohemica.

-red-, foto archiv prof. R. Halaše

Prof. Ing. Pavel Hradil, CSc. (1957)

Přírodovědecká fakulta UP, Katedra organické chemie.

Obor: Chemie.

Vědecká a výzkumná specializace: organická chemie, průmyslová chemie, farmaceutická chemie.

Je autorem/spoluautorem 47 patentů (větší část realizována), z toho v zahraničí 16; citovanost: 42.

Významné publikace z posledních pěti let:

Hradil P., Grepl M., Hlavac J., Sural M., Malon M., Bertolasi V.: *J. Org.Chem.* 2006, 71, 819.

Hradil P., Mělnický R., Grepl M., Kořístek K., Hlaváč J., Bertolasi V.: *Heterocycles* 2006, 68, 1845.

Hradil P., Grepl M., Hlaváč J., Lyčka A.: *Heterocycles* 2007, 71, 269.

Zatím poslední kongresovou přednášku s názvem α -Halogenketony a jejich použití pro syntézu heterocyklických sloučenin přednesl prof. P. Hradil v rámci Chemického sjezdu (Olomouc; 1.–4. 9. 2008).

Prof. P. Hradil vede dva postgraduální studenty v oboru Organická chemie-syntéza heterocyklických sloučenin. Přednáší metodiku organické syntézy, chemii přírodních a biologicky aktivních sloučenin a průmyslovou organickou chemii na Přírodovědecké fakultě UP. Je zástupcem vedoucího Katedry organické chemie.

-red-, foto -tj-

Monografii olomouckého historika o transformaci městských společností střední Evropy vydalo prestižní britské nakladatelství

Na konci června vydalo nakladatelství Ashgate, které patří mezi tři největší vydavatele akademické literatury ve Velké Británii, knihu *Urban Societies in East-Central Europe, 1500–1700*, jejímž autorem je doc. J. Miller, M.A., Ph.D., člen Katedry historie FF UP. Protože je prvním českým historikem, jehož monografie vyšla v prestižní historické řadě tohoto britského nakladatelství, položili jsme autorovi několik otázek:

Čemu konkrétně se ve své publikaci věnujete?

Publikace se zabývá rozpadem středověké měšťanské komunity, která byla založena na konsensu, osobní známosti, harmonii a sleduje předpoklady transformace komunitní organizace v moderní předobčanskou či občanskou společnost, jaká se utvořila v 19. století. Je to v podstatě obraz rozpadu myšlenkového světa středověkého měšťana a analýza utváření moderní městské společnosti, která stojí na zcela jiných základech – na individualismu, na atomizaci zájmů a jejich konfliktu.

Dají se faktory, které tyto změny ovlivňovaly, stručně shrnout?

Vlivů, které podnítily rozklad středověké komunity měšťanů, bylo samozřejmě více. V období raného novověku můžeme mluvit např. o reformaci, která rozdělila do té doby jednotné městské obyvatelstvo do mnoha různých konfesijních skupin. Podobný účinek měla také urbanizační vlna 16.–17. století. Ta měla za následek raketový růst některých měst, kterým dnes říkáme metropole – počet městského obyvatelstva se v některých městech ztrojnásobil i zpětínásobil, což znamenalo, že osobní pouta se začala vytrácet, protože lidé se přestali navzájem znát, alespoň podle tváře, a městská společnost se ososobnila. Je totiž prokázáno, že lidský mozek si zapamatuje přibližně deset tisíc tváří. Některá evropská města však měla už padesát, osmdesát i dvě stě tisíc obyvatel, takže schopnost lidského mozku absorbovat jména a tváře zaniká a s ní postupně komunita, založená na „sousedství“ a osobních známosti. Navíc se evropské město rozrůstá teritoriálně: zatímco ve středověku byla města poměrně malá a tvořila je náměstí a několik ulic, postupně vznikají urbánní centra, jejichž obyvatelé z některých předměstí zřídka navštěvovali vzdálenější městské čtvrti. Velkou roli hrála rovněž protoindustrializace a mnohem větší migrace obyvatelstva; zatímco ve středověkých městech byly často rody usazené po mnoho generací, v průběhu sedmáctého, osmnáctého století začíná hrát větší roli faktor mobility a migrace. Poslední faktor, který zkoumám, je vliv státu. Zatímco středověké město tvořilo v podstatě stát sám o sobě, mělo svá privilegia, svou relativní politickou, ekonomickou a právní autonomii, v raném novověku se dostává na scénu stát tak, jak jej známe dnes – stát, který má neustálé finanční nároky, rozvinutou byrokracii, státní armádu, stát, který je v našich životech všudypřítomný. Ale aby se mocensky prosadil, potřebuje pacifikovat a disciplinovat jednotlivé autonomní jednotky, a to byla především právě města. Takže město, které se dřív ve pyšnosti autonomii – a být měšťanem znamenalo určitou výsadu a jistou sociální prestiž – tak postupně i se svými měšťany pozbývá svého výsadního postavení a je podřízeno dohledu státu a jeho byrokracii. Zatímco v 16. století purkmistr nebo městská rada byli především reprezentanty města, o století a půl později již spíše vystupují jako reprezentanti státu či vrchnosti, tedy úředníci, kteří nejsou primárně odpovědní za výkon své funkce městské obci. To byly asi nejdůležitější faktory, které v té první fázi přispěly k rozpadu středověké měšťanské komunity a vedly k vytvoření předmoderní městské společnosti, jak ji známe dnes.

Počet městského obyvatelstva se v některých městech ztrojnásobil i zpětínásobil, což znamenalo, že osobní pouta se začala vytrácet, protože lidé se přestali navzájem znát, alespoň podle tváře, a městská společnost se ososobnila.

věk měšťanské komunity a vedly k vytvoření předmoderní městské společnosti, jak ji známe dnes.

Které byly hlavní prameny, s nimiž jste pracovali?

Většinou městské kroniky, nejružnější městské knihy, samozřejmě státní dokumenty úřední povahy a také současná odborná literatura. Historický výzkum a vyšetřování v archívech má navíc jeden výrazný příjmený aspekt, kterým je cestování a poznávání. Za přibližně deset let práce na tomto tématu jsem totiž procestoval teritorium středovýchodní Evropy od Gdaňsku po Šopron a od Chebu po Lvov.

Co se týče teoretických východisek, využil jsem hypotéz sociologů 19. a 20. století, ať už to byl F. Tönnies, K. Mannheim, E. Durkheim či K. Popper, kteří právě s pojmy komunita a společnost pracovali. Tato východiska zkoumám na klasickém historickém materiálu srovnávací metodou. Srovnávám tedy vliv faktorů, o kterých jsme mluvili, v několika středoevropských historických regionech, především v zemích Koruny české, v Polsku a Uhrách.

Čemu připisujete zájem nakladatelství Ashgate o zpracované téma? Dá se říci, že jde o ojedinělý pohled na problematiku měst daného období?

To si netroufám tvrdit, zřejmě do určité míry ano. Hlavní roli ale spíše sehrál fakt, že urbánní středovýchodní Evropa je pro západoevropskou a americkou historickou vědu pořád terra incognita. Většina srovnávacích syntéz, které se zabývají městskými dějinami, se orientují spíše na západ Evropy, kdežto střední a východní Evropa a problematika jejich městských společností v podstatě zpracována teoreticky nebyla.

Je těžké dostat rukopis do edičního plánu tak velkého vydavatelství?

Naopak překvapivě ano. Inspiroval mě Jan P. Muchow, který na začátku 90. let založil kapelu Ecstasy of Saint Theresa a s mladickou drzostí poslal hned první neumělé nahrávky do britského rádia. Došel jsem k závěru, že je to následováním příklad a postupoval jsem v podstatě stejně. Poslal jsem do Ashgate anglický rukopis, oni jej asi půl roku četli a nakonec mi poslali smlouvu s tím, že se jim práce líbí, splňuje kritéria jimi kladená na vědeckou práci a zapadá do jejich představ o jejich historické řadě a do edičního plánu. Takže jsme se celkem bezbolestně dohodli na podmínkách vydání publikace. Jan P. Muchow má u mně pozvání na pivo, aniž o tom ví. Budu doufat, že je pravidelným čtenářem Žurnálu UP.

To zní skutečně jednoduše a hlavně povzbudivě pro vaše kolegy...

Nejenom to. Hlavní redaktor historické řady nakladatelství Ashgate mi sdělil překvapivou věc. A totiž, že jsem prvním českým historikem, který u nich vydává svou monografii, a požádal mne, abych se pokusil dodat odvahu dalším kolegům. Činím tak tedy i prostřednictvím tohoto rozhovoru. Přibližně 90 % autorů publikujících v Ashgate je ze západní Evropy a zbytek jsou převážně Američané a Rusové. A protože jde o nakladatelství, které má globální ambice a patří k největším anglosaským akademickým nakladatelským domům, tak usiluje vytvořit síť autorů i ve střední Evropě, která je dosud velmi řídká.

Doc. J. Miller, M.A., Ph.D., člen Katedry historie FF UP, absolvoval studium na Univerzitě Palackého, Středoevropské Univerzitě v Budapešti a University of Oxford. Je členem Nadace Alexandra von Humboldta. Ve své vědecko-výzkumné práci se věnuje urbánní historii. Vede čtyři postgraduální studenty.

Čím si to vysvětlujete?

Na to nemám jednoznačnou odpověď. Řekl bych, že je to buď malou sebeodvěrou, nebo mýtem, že celý proces je velmi komplikovaný a šance na vydání je malá. Nebo je to v individuálních případech lenost.

Myslíte si, že vaši kolegové – ať už na UP nebo jinde – by splňovali potřebná kritéria pro vydání svých publikací v zahraničních nakladatelstvích?

Samozřejmě mohu mluvit jen za historickou obec a v tomto směru jsem bez obav. Za posledních dvacet let šla česká historiografická produkce neuvěřitelně nahoru, a to kvalitativně i kvantitativně, takže bych určitě mohl z hlavy vyjmenovat možná desítky titulů, které by si zasloužily překlad do němčiny či angličtiny a rozhodně by v konkurenci obstály.

Jak je kniha propagována a distribuována?

Protože Ashgate je veliké nakladatelství a přeje si samozřejmě knihy svých autorů co nejlépe prodávat, využívá služeb internetového knihkupectví Amazon, takže kdykoli vyjde jejich nová kniha, Amazon ji propaguje a prodává na svých stránkách (www.amazon.com). Ashgate využívá také své propagační materiály, které jsou rozesílány zpravidla jednou za půl roku do několika set akademických institucí a knihoven ve světě. Na konci srpna také proběhla propagační kniha na mezinárodní konferenci urbánních historiků v Lyonu.

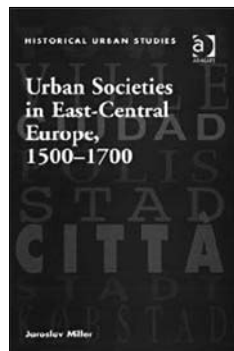
Nakladatelství oslovilo rovněž asi pětadvacet vědeckých periodik, kterým poslalo recenzní výtisk. Navíc má Ashgate také vlastní distribuční síť, takže kniha vyšla zároveň ve Velké Británii a New Yorku a bude se prodávat i ve vybraných kamenných obchodech v anglosaském světě – kromě Velké Británie a Spojených států také v Austrálii.

Publikace je součástí výzkumného záměru „Morava a svět: Umění v otevřeném multikulturním prostoru“, jehož jste spoluřešitelem. Zkoumal jste tedy i moravská města?

Řada hypotéz je zkoumána právě na moravském materiálu, na pramenech z fondů velkých měst, jako je Olomouc, Brno, Jihlava, Znojmo, ale i Litovel a dalších menších moravských městeček. Výzkum ale vznikl původně jako doktorská práce na Středoevropské univerzitě v Budapešti a na univerzitě v Oxfordu, později jsem obdržel několik grantů od Grantové agentury ČR a v poslední fázi financování zajistila Humboldtova nadace v Německu a právě i výzkumný záměr. Musím poděkovat i Katedře historie FF UP, která mi umožnila práci realizovat, a také svým kolegům za trpělivost a shovívavost. Navíc jsem velmi často diskutoval o svých závěrech se studenty v rámci seminární výuky, takže Katedra historie poskytla zájem logistické i ideové.

Děkují za rozhovor.

Připravila V. Mazochová, foto -tj-

mi měšťany pozbývá svého výsadního postavení a je podřízeno dohledu státu a jeho byrokracii. Zatímco v 16. století purkmistr nebo městská rada byli především reprezentanty města, o století a půl později již spíše vystupují jako reprezentanti státu či vrchnosti, tedy úředníci, kteří nejsou primárně odpovědní za výkon své funkce městské obci. To byly asi nejdůležitější faktory, které v té první fázi přispěly k rozpadu středověké měšťanské komunity a vedly k vytvoření předmoderní městské společnosti, jak ji známe dnes.

Vietnam s GLENeM /I/

Místo prázdnin dobrovolnic v Hanoji

Petra Vymětalíková, studentka pátého ročníku oboru Mezinárodní rozvojová studia Přírodovědecké fakulty UP, získává v těchto týdnech cenné zkušenosti ve vietnamské Hanoji. Prostřednictvím projektu *Fundraising and project management in a non-governmental organization* (Získávání finančních prostředků a vedení projektů v prostředí nevládní organizace) se stala dobrovolnicí v zemi s naprosto odlišným kulturním prostředím. Tento a jemu podobné rozvojové projekty jsou každoročně navrhovány v rámci programu GLEN (Global Education Network of Young Europeans), jehož součástí jsou koordinující, nevládní, neziskové organizace, v České republice INEX – SDA a německá ASA Program. Finančně se na českých projektech podílí MZV ČR a Česko-německý fond budoucnosti. Pracuji v kanceláři Solidarités Jeunes Vietnam (SJ Vietnam). Tato mezinárodní nezisková mládežnická organizace má klasické cíle: zlepšit místní a globální životní prostředí, napomáhat zmírnění chudoby, zasazovat se za dodržování lidských práv či za poskytování vzdělání atd. Její fungování je založeno především na příležitostných donátorech, kteří investují své finanční prostředky do jednotlivých projektů. I proto je jedním z mých úkolů podílet se na přípravě propagačních materiálů o SJ Vietnam, které by měli představitelé organizace aktivně využívat při oslovování potenciálních přispěvatelů. Na zlepšení fungování organizace v oblasti řízení projektů pak úzce spolupracuji s ředitelkou SJ Vietnam. Snažím se hledat cesty, odkud by SJ mohla získávat další prostředky, komentovala pro Žurnál UP svou současnou práci studentka P. Vymětalíková. V Hanoji bude pracovat tři měsíce a po vzájemné dohodě se rozhodla spolupracovat s redakcí Žurnálu UP. Po v minulých ročnících publikovaných mongolských, francouzských či kostarických seriálech se nyní nabízí zápisník dobrovolnice z Vietnamu. A nabízí spoustu zajímavých a možná i užitečných a inspirativních informací.

Krátce o GLENeM

Než začnu psát o Vietnamu, ráda bych se ještě podrobněji zmínila o „gleních“ projektech. Jsou totiž navrhovány spíše obecně a je velmi důležité, jak se k nim konkrétně, až v terénu postaví sami účastníci. Nabídka těchto projektů bývá zveřejněna každoročně na podzim, uzávěrka přihlášených je v lednu. GLEN zahrnuje tři skupiny – anglicky mluvící Afriku, francouzsky mluvící Afriku a GLEN Asia – do této skupiny patřím i já. K obsazení projektů proběhly dvě výběrová kola. V prvním, které se uskutečnilo bez

▲ P. Vymětalíková v Hanoji

účasti zájemců, byl počet přihlášek redukován na zhruba dvacet. Druhé kolo se, již za účasti vybraných, konalo celý víkend. Koncem února jsem se dozvěděla, že jsem uspěla a s touto informací jsem si uvědomila jakýsi svůj osobní předěl: poprvé mne měl projekt totiž zavést do Asie.

Neměla bych také zapomenout zdůraznit, že se GLEN zaměřuje na tzv. „ponávratové“ aktivity, které jsou pro něj snad i důležitější než sama přítomnost dobrovolníka v dané zemi. Tříměsíční pobyt v rozvojové krajině je vnímán spíše jako možnost získat zkušenosti a znalosti v praxi a na jejich základě realizovat další aktivity globálního vzdělávání v našich rodných zemích. Z toho vyplývá, že po návratu bych se měla zapojit do projektů rozvojového vzdělávání či sama realizovat aktivitu rozvojové vzdělávacího charakteru, a napomoci tak zvýšit povědomí veřejnosti o globálních problémech. Ještě doplním, že v programu GLEN se vždy jedná o tandemový pobyt – projektu se účastní dva jedinci. V případě ČR je partnerem vždy Němec, v mém případě tímto představují Katrin, řečka dobrovolnice z UP a dále uvedla, že vybraní účastníci projektů absolvují před odjezdem do rozvojových zemí dva přípravné týdenní semináře. Jejich účelem je především začít se seznamovat s globálním vzděláváním, ale také poskytnout návod, jak se orientovat a žít v rozvojové zemi. Podle P. Vymětalíkové jsou to momenty, kdy se dobrovolníci v tandemu blíže poznávají a kdy začínají rozpracovávat projekty.

Před Vietnamem ještě do Bangkoku

Dne 7. 7. 2008: Do thajského Bangkoku jsem dorazila dnes ráno. Proč ta zastávka v Thajsku? Vysvětlení je jednoduché. Před prací ve Vietnamu jsem si ještě udělala devítidenní dovolenou. Už nyní mohu říci, že Thajci jsou usměvaví lidé. Hned na letišti se na mne usmíval taxikář. Vlastně se mi smál, když jsem se pokoušela nasednout do auta – v Thajsku se jezdí po opačné straně než u nás a věřte, činí to mírně potíže. I přesto, že měřím 165 cm, jsem tady jedna z těch vyšších. Je zajímavé, že odpadkové koše v ulicích Bangkoku nenajdete, přesto je tu čisto, sdělila na počátku své „mise“ P. Vymětalíková a dále dodala, že místní doprava v Bangkoku, do roku 1939 nazývaného Siam, je vcelku únavná. Když je motorkám silnice malá, jezdí po chodníku. Bangkok je v podstatě nonstop ucpaný, přechody pro chodce tu sice mají, ale nikdo

na nich nezastavuje, takže přejít silnici je zde malé dobrodružství, řečka studentka UP a před vyprávěním o výletech – do kláštera v Kanchanaburi, zajímavého především tím, že zde mniši pečují o tygry, do Ayuthayi, bývalého královského města, na ostrov Koh Kred či bývalého královského sídla v Bangkoku zvaného Golden teakwood mansion, největší budovy na světě postavené na konci 19. století z teakového dřeva, ještě dodala: Je dobré si také připomenout, že Thajsko nikdy neprošlo kolonizací a do dnešních dnů má svého krále.

První dny ve Vietnamu

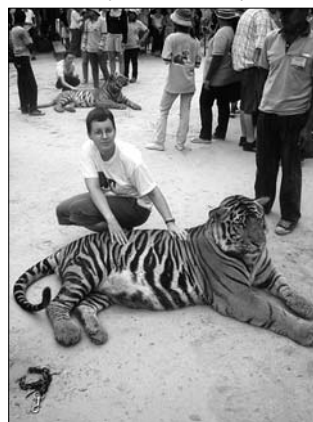
Do socialistické republiky Vietnam, země s více než dvoutisíciletou historií, nacházející se na východě Zadní Indie při pobřeží Jihočínského moře, a zároveň země, jež je jednou z prioritních zemí české rozvojové spolupráce, jsem odletěla 15. 7., komentovala svůj teritoriální přesun studentka Mezinárodních rozvojových studií UP. Přivítalo mne zde neuvěřitelné vedro, tedy alespoň ve srovnání s tím, čemu u nás říkáme vedro: teplota se v Hanoji pohybuje okolo 35 °C a vlhkost okolo 50 % (pro srovnání u nás se pohybuje vlhkost okolo 30 %). Hanoj je rušné, čtyřmilionové město. Na rozdíl od Bangkoku se zde pohybují mraky motorek, podstatně méně aut a ještě méně kol. Bydlím v domě SJ Vietnam s ostatními dlouhodobými dobrovolníky. V domě je nás momentálně šest. Společnost SJ Vietnam, pro niž pracuji, organizuje krátkodobé workcampy a přijímá dlouhodobé zahraniční dobrovolníky na podporu svých projektů. Největším z nich je Fisher Village a Youth House. Tento projekt se týká lidí, kteří se přistěhovali z venkova, ale vietnamské zákony neumožňují lidem se stěhovat, jak se jim líbí, a v Hanoji tudíž přebývají nelegálně. Stavějí

si tzv. plovoucí domy poblíž ostrova na řece protékající Hanoji. O tyto lidi se vláda prakticky nezajímá.

SJ Vietnam disponuje velkou skupinou místních vietnamských dobrovolníků, kteří se také podílejí na všech projektech, často pomáhají mezinárodním dobrovolníkům při výuce angličtiny. Pro mne a Katrin připravil speciální dva orientační týdny, v nichž jsme se seznamovali s Hanojí, ale hlavně se všemi místními projekty SJ Vietnam. Navštívili jsme např. zdejší dětskou nemocnici, do níž si dobrovolníci chodí hrát s dětmi, čímž jim zpřijemňují strávenou školu. Nemocnice má jen základní vybavení, a jak jsme se dozvěděli, musí se tu platit za každý sebezmenší provedený úkon. Navštívili jsme také školu pro slepé, v níž dobrovolníci učí angličtinu. Děti v této škole i bydlí.

Podářilo se nám s Katrin také již uskutečnit i několik výletů. Moc zajímavé bylo setkání s menšinami zvané Hmong a Dao v severním Vietnamu.

Ale víte, co je dnes ve Vietnamu tzv. „in“? Bílá pokožka. Vietnamci se až úzkostně skrývají před sluncem. Horko nehorko, většina z nich je stále navlečená v dlouhých kalhotách a halenkách a obličej si chrání

▲ Ve společnosti tygra v Tiger Temple

velkými rouškami (slouží i k ochraně proti smogu). Dokonce si oblékají na tričko halenku s dlouhým rukávem, když jdou ven a svítí sluníčko. I vietnamská kolegyně Hang nám neustále říká, abychom se zakrývaly. Už se mi i stalo, že na ulici na mne kdosi ukazoval s tím, že bych se měla zakrýt. Pro Vietnamce je asi nepochopitelné, že svou „bělost“, o níž se ve Vietnamu lidem dnes snad i zdá, dobrovolně vystavujeme slunci. Snad závěrem jeden příklad za všechny: Jednou si s námi Hang vyšla a zapomněla bundu i slunečník. Celou cestu naříkala až nakonec zavolala přítele, aby jí tu bundu dovezl... Pro nás je jen těžko pochopitelné, proč se takhle dobrovolně paří...

Ve spolupráci s P. Vymětalíkovou M. Hronová, foto archiv P. Vymětalíkové

Více info na www.sjvietnam.org; (<http://glen-europe.org/>); <http://www.inexsda.cz/cze/glen>.

25fps: Komiks ve filmu

Několik pohledů do historie a současnosti filmových adaptací komiksu přináší ve svém ústředním tématu v pořadí již 18. číslo filmového časopisu 25fps.

Seke český film nabízí mimo jiné obsáhlý rozhovor s producentem R. Procházkou, všímá si osobnosti scenáristy a dramaturga F. Pavlíčka a v rubrice Profil nahlíží do kuchyně magazínu Cinema prostřednictvím interview s I. Hejlíčkovou.

Světovému filmu vévodí analýza animovaného filmu „Strach(y) ze tmy“, rozhovor s režisérem J. Lehotským a především pak rozsáhlý portrét A. Dovženka.

Další texty seznamují s aktuálními novinami v kinech či DVD, stejně jako s prvním ročníkem polského festivalu animovaného filmu „Animator“.

V sekci Rozhledy najdete rozhovor s ředitelem společnosti Artcam P. Martinkem či portrét jednoho z průkopníků filmového seriálu L. Feuilladeho.

Na stránkách www.25fps.cz je nové číslo k dispozici od 25. 9.

Veřejné vysoké školy mohou své prostory pronajímat k uskutečnění nejrůznějších, především vzdělávacích akcí. Mezi takové, jež ve výtvarných místech probíhají, lze počítat nejrůznější konference, semináře, besedy, festivaly, letní školy atp. *Pronajímání školského majetku je ze zákona nejen povoleno, ale pokud směřuje k účelnému a hospodárnému využití majetku školy a není na úkor základního výchovně-vzdělávacího poslání univerzity jako takové, pak je toto využití i vhodné*, řekla Ing. H. Kotlebová, kvestorka UP a dodala: *Pravidla pro způsob sjednávání nájemních vztahů se budou lišit podle toho, o jaký typ nájemního vztahu se bude jednat (dlouhodobý nebo krátkodobý nájem, nájem související s poskytováním doplňkových činností pro studenty či zaměstnance, nájem charakteru doplňkové činnosti řešené na UP samostatným interním pokynem atd.). Rovněž tak pravidla budou různá podle toho, kdo je v rámci UP místem, které nájemní vztah uzavírá, např. zda se jedná o nájemní vztah řešený v rámci Rektorátu, fakult, SKM, jiných organizačních složek charakteru tzv. centrálních jednotek (obslužných provozů) apod. Kalkulaci výše nájemného se zabývá např. interní norma řešící doplňkovou činnost na univerzitě (jedná se o směrnici B3-06/3-SR – Hospodaření v režimu doplňkové činnosti na UP) – u dlouhodobých nájemních vztahů, které nesou znaky doplňkové činnosti, by mělo platit, že tato činnost nesmí být ztrátová a doporučený kalkulační vzorec pro stanovení výše nájmu pracuje s kalkulovaným ziskem ve výši 5 % z hodnoty kalkulovaných nákladů (to vše v úrovni bez DPH). Základní legislativní rámec je ovšem řešen již v zákoně o vysokých školách, tj. v zákoně 111/1998 Sb. (§ 20 odst. 2 zákona). V této normě je rovněž garantována autonomie fakult, přičemž v § 24 zákon stanoví právo fakult provádět doplňkovou činnost a nakládat s prostředky získanými z této činnosti. Je tedy samozřejmé, že při pronajímání ploch by se jednotlivé fakulty měly řídit především tím, aby nastavené ceny odpovídaly cenám v místě a aby tyto pronajímání byly pro fakultu, potažmo pro veřejnou vysokou školu, efektivní. Jaká je reálná situace na fakultách olomoucké univerzity? K níže uvedenému dotazu se vyjádřili jejich tajemníci, krátké slovo připojila i Bc. J. Koulová, manažerka UC UP.*

Na základě jakých pravidel pronajímá vaše fakulta sály a učebny? Existují rozdíly mezi zákazníkem tzv. vnitřním a vnějším?

Mgr. P. Velecký, Ph.D., PíF UP: V cenách pronajímá prostor PíF UP existují rozdíly mezi „vnějším“ a „vnitřním“ zákazníkem, přesněji mezi neziskovým a komerčním nájemem. V ceně prvního z nich jsou promítnuty „režijní“ náklady (elektrina, voda, úklid, ostraha, údržba, odpisy budov i movitého majetku atd.), k ceně druhého nájmu je pak připočten přiměřený zisk.

Ing. J. Přidal, LF UP: Pro akce pořádané LF či FN zcela ponecháváme prostory zdarma, pro externí zájemce činí pronájem 1 000 Kč na hodinu.

Ing. J. Vylegala, FTK UP: Úhrady za pronájem jsou stanoveny vnitřním předpisem FTK UP č. 4/2003; vedení fakulty může na základě důležitosti akce pro FTK UP, popř. rozsahu pořádané akce, stanovené nájemné upravit, avšak každá pořádaná akce musí pokrýt alespoň nezbytné náklady na její zajištění – vrátne, úklid, údržbu apod.

Mgr. I. Drábek, CMTF UP: Záleží na tom, o jaké prostory by se jednalo. Jelikož nepronajímáme, nedisponujeme klasickým ceníkem. Příslušný pronájem by vznikl dohodou.

Ing. P. Bačík, Ph.D., PF UP: Právnická fakulta pronajímá krátkodobě aulu, malé sály a rotundu, ale pouze v období, kdy v těchto prostorách neprobíhá žádná výuka. Zájemci o pronájem si musejí podat žádost u tajemníka fakulty. Pro žadatele z UP je pronájem s 20% slevou, na oficiální akce, jako jsou imatrikulace či promoce, jsou sály poskytovány zcela zdarma. Budu i konkrétní v částkách: Aula s kapacitou 330 míst pronajímáme za 2 tisíce Kč pro zájemce zvenčí, za 1 600 Kč pro zájemce univerzitní za hodinu. Malé sály s kapacitou 110 míst pronajímáme za 1 500 Kč pro zájemce zvenčí, za 1 200 Kč pro zájemce univerzitní za hodinu. Rotundu s kapacitou 77 míst pronajímáme za 1 500 Kč pro zájemce zvenčí, 1 200 pro zájemce univerzitní za hodinu. S ohledem na dlouhodobý růst cen plánujeme zdražení pronajímů od 1. 1. 2009.

Ing. M. Fialová, FZV UP: Fakulta zdravotnických věd zatím nemá a nevlastní žádné prostory, nemůže tedy nic pronajímat.

Ing. M. Tomášek, PdF UP: Pronajímání učeben a sálů jsou u nás záležitostí dvou až tří případů za rok. Tyto nájemní smlouvy jsou tedy natolik nahodilé, že postrádá logiku vytvářet normy na nahodilé jevy. Něco jiného je objekt Uměleckého centra (jezuitský konvikt), kde jsou pravidla a zásady pro pronajímání zpracovány formou ceníku. Pokud tedy PdF pronajímá učebnu za účelem realizací aktivit „svých“ kateder nebo zaměstnanců, chová se tak, jak se dohodne vedení fakulty.

Ing. J. Menšíková, FF UP: Naše fakulta působí celkem v sedmi budovách. Téměř všechny by zasluhovaly rekonstrukci, na což UP nemá potřebné zdro-

je, neustále však vyhledává možnosti. Výjimkou je budova UC UP (jezuitského konviktu), kterou sdílíme s Pedagogickou fakultou UP. A právě její prostory jsou vhodné a vyhledávané k pronajímání – samozřejmě při respektu k výuce. Pravidla jsou na FF nastavena pro tři podoby pronajímání. První podoba se týká Uměleckého centra UP, druhá auly FF UP, třetí pak ostatních prostor a učeben FF UP. Prostory v UC UP v Olomouci jsou k pronajímání k dispozici nejen fakultám UP, ale také veřejnosti. Zájemci si mohou pronajmout filmový, divadelní a komorní sál, auditorium, lectorium, Kapli Božího Těla, atrium, nádvoří, parkán, jednotlivé učebny a šatnu v prostoru vratek. Mj. si lze objednat služby spojené s nájemem, jako jsou využití technického vybavení, asistence technika atd. Při stanovení cen se vychází z rozlišení subjektů na: 1. Uživatele UC UP, jedná se o katedry Filozofické fakulty a Pedagogické fakulty UP (tito uživatelé si mohou pronajmout prostory na základě písemné žádosti vedoucího katedry či jeho zástupce, a to bezúplatně). 2. Ostatní fakulty a součásti UP (Konferenční servis, Vydavatelství...). 3. Subjekty vně UP. Ceník pro ostatní fakulty a součásti UP se od ceníku subjektů vně UP liší; interní nájemci jsou zvýhodněni. Každý, kdo má zájem pronajmout si některý z prostorů UC UP, kontaktuje manažerku Uměleckého centra UP Bc. J. Koulovou.

Také při pronajímání auly FF UP rozlišujeme subjekty UP nekomerční (např. školy) a komerční (např. finanční instituce). Lze doobednat audiovizuální servis s asistencí techniků. Ostatní prostory a učebny FF UP pronajímáme ojedinelé vnějším subjektům s přihlédnutím k cenám obvyklým a ke stavu prostorů.

Bc. J. Koulová, manažerka UC UP: Ceny za pronájem jsou v UC UP stabilní od roku 2006. Taxy se odvíjejí od počtu hodin; jiné ceny jsou pro interní subjekty UP, jiné pro komerční akce.

Připravila -map-

Změny v menze UP

K článkům R. Palašáka a V. Klapala mohu uvést následující:

Blíží komentář ke změnám ve způsobu objednávání polévek a salátů a rovněž k částečně provedeným, ale zejména neprovedeným cenovým úpravám v menze UP je zveřejněn na http://www.upol.cz/zpravy/aktuality_jiz_od_zacatku_zari. Upozornění na realizované změny v menze včetně podrobnějších důvodů bylo zveřejněno rovněž ve všech výdejních menz SKM UP.

Informace zveřejněné v článku R. Palašáka jsou přinejmenším zavádějící. Rozhodně není pravdou např. to, že menza zdražila oddělením polévek celou produkce, ale z celkové počtu 16 připravovaných jídel pouze čtyři druhy hlavního jídla. Toto opatření bylo nevyhnutelné z důvodu vzestupu cen nakupovaných surovin.

U dvanácti druhů jídel v oblíbenější řadě objednávaných jídel (minutky, hotová jídla, večere, teplý a studený bufet), které jsou připravovány průběžně v menzách od 10.30 do 19.00 hod., zůstaly zachovány původní ceny. Na přání zákazníků zde byla doplněna i dvě cenově nákladnější jídla. Celková nabídka připravovaných jídel, tj. snídaně, polévky, saláty, kompoty, obědy, minutky, hotovky, večere, přílohy, pizza, bagety aj., se zejména ve student-ských výdejních významně rozšířila. Např. dne 1. října jsme připravili a vydali 6 238 položek výše uvedeného sortimentu, které jsou připravovány v ceně výsoce za hranicemi projektovaných provozních možností.

Závěrem tímto děkuji všem zaměstnancům menzy, kteří si v tomto období zvýšené nemocnosti a současně velmi vysoké poptávky po jejich výkonech plní velmi dobře své pracovní povinnosti. Studenty i zaměstnance UP mohu tímto ubezpečit, že si velmi vážíme jejich zájmu o naše zařízení a jsme připraveni i nadále zkvalitňovat naše služby.

Ing. B. Pirklová, ředitelka Správy kolejí a menz UP

Malý odkaz, velká pravda

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovoluji mi upozornit na článek „Byla to významná změna“. A bude hůř... (s podtitulem: O možném zániku některých univerzitních humanitních oborů), jehož autorem je doc. P. Bílek, CSc., vedoucí Ústavu české literatury a literární vědy FF UK v Praze. Příspěvek byl v plném znění uveřejněn v internetovém periodiku *Britské listy* (www.blisty.cz; resp. <http://www.blisty.cz/2008/9/26/art42919.html>) dne 26. 9. 2008.

Doc. Bílek zde dle mého názoru zcela přesně, věcně a velmi názorně vystihuje současnou situaci částí vysokého školství, ve které je – v souladu s aktuálním stavem naší společnosti, řada humanitních oborů odsuzována ke stále většímu hmotnému živoření, nucené degradaci (rozuměj přeměně na pouhé velkovýrobní studentů a absolventů – autor hovoří o „humanitním masokombinátu“) a ztrátě společenské prestiže. Nemá cenu v této chvíli podrobněji rozepisovat rozsáhlejší postřehy doc. Bílka, čtenář nechť si své přechte nezprostředkovaně z uvedeného zdroje sám.

Osobně s jeho stanoviskem plně souhlasím a podporuji je.

Mgr. P. Lyko, Katedra muzikologie, FF UP

Čestné uznání rektora UP autorům vědeckých monografií

Ve snaze zvýšit prestiž vědecké práce na UP uděluje rektor každý rok Čestné uznání autorům vědeckých monografií, a to autorům z řad zaměstnanců UP.

Za monografií se považuje kniha či ucelené pojednání na jedno téma, obvykle jediného autora. Monografie by měla představovat původní rozsáhlejší dílo, které do značné míry vyčerpává danou tematiku, nikoliv slovníky či katalog výsledků s heslovitým komentářem nebo jen rozsáhlejší esej. Pro udělení čestného uznání jsou výslovně vyloučeny publikace populárně vědecké, učební texty a učebnice. O zařazení předložených publikací do kategorie „vědecké monografie“ rozhodne grémium složené z proděkanů pro záležitosti vědy a výzkumu všech fakult UP a prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu. Komise doporučí ocenit pouze ty práce, které kritériím monografie vyhoví, tedy nikoliv sborníky či knihy, které předkladatel editoval, kapitoly v takovýchto sbornících či knihách a kolektivní díla o více než třech autorech.

O udělení Čestného uznání se může ucházet každý zaměstnanec UP, a to tak, že zašle monografii, jejímž je autorem, prorektorovi UP pro záležitosti vědy a výzkumu do 15. 10. 2008.

Čestné uznání obdrží autoři všech vědeckých monografií, které nesou v roce daného kalendářního roku nebo nesou v roce předchozího, pokud již Čestné uznání neobdrželi. Čestné uznání je spojeno s finanční odměnou z fondu rektora. Čestné uznání předává rektor UP na slavnostním shromáždění.

Nový akademický rok na českých vysokých školách

Za účasti členů rodiny a zahraničních hostů se 6. 9. uskutečnilo v **Univerzitním centru ve Zlíně** pietní setkání *Vzpomínka na Tomáše Batů* u příležitosti jeho nedožitých 94. narozenin.

* * *

České vysoké učení technické a Český rozhlas stvrdily vzájemnou spolupráci na roky 2009 až 2011 společnou deklarací, kterou na počátku září podepsali rektor ČVUT prof. V. Havlíček, CSc., a generální ředitel Českého rozhlasu Ing. V. Kasík.

* * *

Celkem šest studentů letos nastoupilo do programu pro vzdělávání odsouzených na **Masarykově univerzitě**. Studium na Ekonomicko-správní fakultě zahájili zápisem 1.10.

* * *

Třináctý ročník akce **Matematicko-fyzikální fakulty UK** *Jeden den s fyzikou*, určený nejen maturantům a „aktuálním“ uchazečům o studium na fakultě, ale všem zájemcům o fyziku i jejím příznivcům, proběhl na konci září v Praze.

* * *

V Sále Bohuslava Martinů na **HAMU** se na konci října uskutečnil slavnostní ceremoniál udělení čestného doktorátu významnému ruskému a evropskému herci, režisérovi, pedagogovi, a vedoucímu divadelního studia MCHAT, profesorovi O. Tabakovovi.

* * *

Ostravská univerzita otevřela novou pobočku v Českém Těšíně, kde od poloviny září sídlí detašované pracoviště Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty a Katedra slavistiky Filozofické fakulty OU.

-red-

Univerzitní studia...

Dokončení ze str. 1

Ke každé přírodovědné přednášce připravilo Moravské divadlo, v jehož prostředí dětská univerzita proběhne, pohled do svého zázulí. Seznámí se nejen s jeho současnou podobou, ale i historií. *Univerzita dětského věku oslovuje mladé diváky a každá kulturní instituce takové publikum hledá. Je to způsob, jak jim můžeme divadlo představit. Některé z dětí to může „chytit“ a do divadla se budou vracet*, věří ředitel Moravského divadla Mgr. V. Kožušník.

Téměř stovka účastníků letošní *Univerzity dětského věku* zůstane členy akademické obce až do 17. 12., kdy budou řádně promováni.

Cílem projektu MedVěd je zpomalizovat přírodní vědy, zejména fyziku, chemii či matematiku nejen mezi školáky, ale i v řadách široké veřejnosti. Aktivita, mezi něž patří například rozhovory s předními českými vědci či přírodovědný jarmark, by měly do konce roku 2008 ukázat, že uvedené obory znamenají dobrou šanci pro uplatnění v praxi, jsou zajímavé a neprávem stojí stranou pozornosti. Budoucnost celého dvouletého projektu závisí podle informací jeho koordinátora M. Smolky do značné míry na aktivitě MŠMT. V *okamžiku vyhlášení grantových programů pro popularizaci vědy jsme připraveni se o ně znovu ucházet*, uvedl. Jak však dále zdůraznil, realizaci unikátní myšlenky *Univerzity dětského věku* by v případě potřeby byla schopna v budoucnu zajistit Přírodovědecká fakulta sama

Informace o UDV i její harmonogram lze nalézt na webové adrese www.projektmedved.eu/UDV/. -mš-, -red-, foto na titulní straně -tj-

10. ŘÍJNA

Seminář k novým výzvám 7. rámcového programu EU. PŘF UP (Šlechtitelů 11), seminární místnost SEE1, 13.30 hod. Registrace na www.psup.cz.

11. ŘÍJNA

OPTOfest. Odborná konference v rámci celoživotního vzdělávání nelékařského zdravotnického oboru Optometrie. PŘF UP (tř. 17. listopadu 50), učebna LN-51. Více na <http://optics.upol.cz/optofest/>.

Folkový guláš. Přehlídka méně známých skupin a jednotlivců v oblasti country, folku, rocku a dalších. U-klub, 10 hod.

11.–12. ŘÍJNA

Otevřený workshop Divadla na cucky. UC UP, Divadelní sál. Více na www.divadlkonvikt.cz.

11.–16. ŘÍJNA

Dny židovské kultury Olomouc 2008. Festival. Divadlo hudby. Více na <http://www.divadlohudby.cz/flash2/dho.php>.

13. ŘÍJNA

Uvedení výboru z paměti J. Novákové Třináct olomouckých let (1948–1961). UC UP, Kaple Božího Těla, 19 hod.

About blank. Taneční představení úspěšné uhersko-hradištské choreografky a tanečnice se zabývá střetem reálné a ireálné roviny světa. Téměř statický tanec je významně rámován výtvarnou a hudební složkou projektu. UC UP, Divadelní sál, 19.30 hod.

Taneční večer jako doprovodný program ke sbírce „Postavme školu v Africe“. U-klub, 20.30 hod.

14. ŘÍJNA

L. Štípl: Incident v úsovské synagoze v roce 1721. Z cyklu přednášek o židovské kultuře. Katedra judaistiky FF UP (třída 1. Maje 5), přednáškový sál, 1. patro. 11.30 hod.

Prof. I. Chajda (PřF UP): Pseudocomplemented directed. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PŘF UP (Tomkova 40), posluchárna č. 301, 13 hod.

Hranice vážné a populární hudby. Přednáška Françoise Glorieux. UC UP, Kaple Božího těla, 14 hod.

R. Pachman a F. Glorieux (Belgie): Romance. Koncertní pořad hudby R. Pachmana v podání autora a belgického klavíristy a dirigenta F. Glorieux, doplněné originálními klavírními improvizacemi. UC UP, Kaple Božího Těla, 19 hod.

Studio Ypsilon, J. Havelka a kolektiv: Drama v kostce 2 – Pokus. UC UP, Divadelní sál, 19.30.

14.–16. ŘÍJNA

Celostátní sjezd mikrobiologie a epidemiologie. Konference. Olomouc.

15. ŘÍJNA

Přednáškový večer Spolku lékařů v Olomouci. Vybraná témata z ortopedie horní končetiny. LF UP, Teoretické ústavy (Hněvotinská ul.), 16 hod.

Skrytá identita. Filmový klub. USA, režie M. Scorsese. UC UP, Filmový sál, 20 hod.

Monkey Business. Koncert, U-klub, 21 hod.

16. ŘÍJNA

DC vocal. Koncert. U-klub, 20 hod.

17. ŘÍJNA

Seminář k novým výzvám 7. rámcového programu EU. PŘF UP (Šlechtitelů 11), seminární místnost SEE1, 13.30 hod.

2. večer – dvojkonzert projektu „Postavme školu v Africe“. U-klub, 19 hod.

17.–18. ŘÍJNA

XVII. Moravskoslezské dny pneumologie. Olomouc.

91. diagnostický seminář. V Opavě pořádá Ústav patologie LF UP a FNO a oddělení patologie nemocnice Opava.

18. ŘÍJNA

Western. Divadlo na cucky. Pořádá Divadlo Konvikt, UC UP, K3 (divadelní sál, 3. patro), 19.30 hod.

-red-

Stalo se

Olomoucké osmičky aneb V Olomouci před 240 a 230 lety

Roku 1768 uskutečnil císař Josef II. jednu ze svých četných cest po habsburské monarchii, a to s cílem prověřit stav vojenských pevností. Jel proto z Vidně přímo do Olomouce, odtud pak do Hradce Králové, Prahy, Plzně, Lince a Vídně. O deset let později, roku 1778, se znovu rozořela válka mezi Rakouskem a Pruskem. Záminkou se stal spor o dědictví bavorské po smrti bezdětného bavorského kurfiřta Maxmiliána Josefa na sklonku roku 1777. Pruský král Fridrich II. osobně přivedl koncem července roku 1778 svoje hlavní válečné síly kolem Náchoda na české území, s dalšími sbory postupoval kolem Žatce Fridrichův bratr Jindřich, ale pruské operace narazily na koncentrované rakouské armádní sbory a Fridrich byl nucen stáhnout se v říjnu 1778 z Čech. Ani v příštím roce nedošlo k rozhodné bitvě, místo kulí kosily vojáky nemoci a hlad. Protože válka probíhala v období sklizně brambor a vojáci tu dosud neobvyklou plodinu hladově jedli, dostalo se jí v Prusku názvu *Kartoffelkrieg* [bramborová válka] a v Rakousku *Zwetschenrummel* [švestkový rumrajch]. Mir byl uzavřen 13. května 1779 v Těšíně, Bavorsko zůstalo nezávislé, ale muselo se ve prospěch Rakouska vzdát Innské čtvrti, o níž bylo rozšířeno území Horních Rakous. V Olomouci pobýval císař Josef II. během bramborové války od 12. dubna 1778, aby provedl inspekci jednotek soustředěných v olomoucké pevnosti. 16. dubna byl Josef II. již ve slezské Žitavě, v Olomouci se tedy mohl zdržet nejdéle do 14. dubna. Kde císaře zastihly dva francouzsky psané dopisy jeho matky, české a uherské královny Marie Terezie, jež za ním poslala do Olomouce, nevíme, ale jde o listy, jež nad jiné dokumenty dokládají obavy, starosti a humánní citění panovnice Marie Terezie.

(Pokračování přístě)

▲ Říšskoněmecký císař Josef II. (1741–1790), dobová rytina

Prof. J. Fiala, CSc.